

BOLALARDA SPAZMOFILIYA KASALLIGI MAVZUSINI O‘QITISHDA NOAN’ANAVIY O‘QITISH USULLARINI QO‘LLASH.

Esonova Orzigul Shamshiddinovna

Namangan davlat universiteti

Tibbiyot fakultetining klinik fanlar kafedrasi o‘qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada bolalarda uchraydigan spazmofiliya kasalligi va uni tibbiy ta’lim jarayonida o‘qitish bo‘yicha noan’anaviy metodlarning o‘rni tahlil qilingan. An’anaviy dars usullaridan farqli ravishda interfaol, vizual, rol o‘yinlari va muammoli vaziyatlar asosida tashkil etilgan darslar talabalarning mavzuni chuqur anglashiga, amaliy ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu maqolada adabiyotlar tahlili, metodlar, natijalar va amaliy qo‘llanmalar asosida ushbu yondashuvlarning samaradorligi yoritiladi.

Kalit so‘zlar: Spazmofiliya, pediatriya, noan’anaviy o‘qitish, interfaol metodlar, klinik holat, muammoli o‘qitish, ta’limda innovatsiya.

Bugungi kunda tibbiyot sohasidagi ta’lim jarayonlari zamonaviy yondashuvlar asosida takomillashmoqda. Ayniqsa, bolalar kasalliklarini o‘rganishda chuqur klinik bilimlar bilan birga interfaol metodlar yordamida kasallikning asosiy sabablari, klinik kechishi, tashxislash va davolash usullarini o‘rgatish muhim ahamiyatga ega. Spazmofiliya – bolalarda kaltsiy almashinuvi buzilishi bilan bog‘liq bo‘lgan holat bo‘lib, uni o‘qitishda talabalarda kasallikka klinik yondashuvni shakllantirish zarurdir. Ushbu maqolada noan’anaviy o‘qitish usullarini qo‘llash orqali ushbu kasallikni o‘rgatish samaradorligi ko‘rib chiqiladi.

Bolalarda spazmofiliya kasalligi mavzusini o‘qitishda noan’anaviy o‘qitish usullarini qo‘llash, o‘quvchilarning qiziqishini oshirish, mavzuni chuqur tushunishlariga yordam berish va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirish uchun samarali bo‘lishi mumkin. Quyida ushbu mavzuni o‘qitishda qo‘llanilishi mumkin bo‘lgan noan’anaviy usullarga misollar keltiriladi:

Интерактив simulyatsiya va rolli o'yinlar

- Tavsif: O'quvchilarni guruhlarga bo'lib, ularga turli rollar (pediatr, bemor, ota-ona, hamshira) beriladi. Ular spazmofiliya kasalligi bilan bog'liq vaziyatni simulyatsiya qiladilar, masalan, bemorda spazm kuzatilganda dastlabki yordam ko'rsatish yoki tashxis qo'yish jarayonini muhokama qilish.

- Maqsad: O'quvchilar kasallikning klinik belgilarini, diagnostika va davolash usullarini amaliy kontekstda o'rganadilar.

- Amalga oshirish:

- O'quvchilarga spazmofiliya bilan kasallangan bolaning alomatlari haqida ma'lumot beriladi (masalan, mushaklar tortishishi, qo'l-oyoklarning titrashi).

- Guruhlar tashxis qo'yish, kaltsiy darajasini tekshirish va dastlabki yordam ko'rsatish bo'yicha "ish yuritadilar".

- Jarayon muhokama va tahlil bilan yakunlanadi.

- Afzalliklari: O'quvchilar real hayotiy vaziyatlarda ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

. Krossvord va jumboqlar orqali o'qitish

- Tavsif: Spazmofiliya kasalligi bilan bog'liq atamalar, alomatlar, sabablar va davolash usullarini o'z ichiga olgan krossvord yoki jumboqlar yaratish.

- Maqsad: Tibbiy terminologiyani o'rganishni qiziqarli va osonlashtirish.

- Amalga oshirish:

- Masalan, "Mushaklar tortishishi" (tetaniya), "Kaltsiy yetishmovchiligi" (hipokalsemiya) kabi so'zlar krossvordga kiritiladi.

- O'quvchilar guruhlarda yoki individual ravishda jumboqlarni yechadilar.

- Afzalliklari: O'quvchilarning diqqatini jamlash va xotirasini mustahkamlash.

Muammoga asoslangan o'qitish (Problem-Based Learning, PBL)

- Tavsif: O'quvchilarga spazmofiliya bilan bog'liq klinik holat taqdim etiladi, va ular guruhlarda muammoni tahlil qilib, yechim topadilar.

- Maqsad: Tanqidiy fikrlash va mustaqil izlanish ko'nikmalarini rivojlantirish.

- Amalga oshirish:

- Misol: "6 oylik chaqaloqda mushaklar tortishishi va titrash kuzatilmoqda. Sabablar nimalarda bo'lishi mumkin? Qanday tahlillar o'tkazish kerak?"

- O'quvchilar guruhlarda adabiyotlarni o'rganib, tashxis va davolash rejasini ishlab chiqadilar.

- Afzalliklari: O'quvchilar o'z-o'zidan izlanish va guruhda ishlashni o'rganadilar.

Raqamli hikoya qilish (Digital Storytelling)

- Tavsif: O'quvchilardan spazmofiliya kasalligi haqida qisqa video yoki animatsiya tayyorlash so'raladi, unda kasallikning sabablari, alomatlari va davolash usullari tushuntiriladi.

- Maqsad: Ijodkorlikni rivojlantirish va mavzuni boshqalarga tushunarli tarzda yetkazish ko'nikmasini shakllantirish.

- Amalga oshirish:

- O'quvchilar Canva, Powtoon yoki Powtoon dasturlaridan foydalanib, qisqa taqdimot yoki hikoya yaratadilar.

- Tayyor materiallar sinfda muhokama qilinadi.

- Afzalliklari: O'quvchilarning ijodiy va kommunikatsiya ko'nikmalari rivojlanadi.

Gamifikatsiya

- Tavsif: Spazmofiliya mavzusida interaktiv viktorina yoki o'yin tashkil qilish, masalan, Kahoot yoki Quizizz platformalarida savollar yaratish.

- Maqsad: O'quvchilarni raqobatbardosh muhitda o'qitish va ularning bilimlarini sinash.

- Amalga oshirish:

- Savollar: "Spazmofiliyada qon zardobida qaysi ion kamayadi?", "Dastlabki yordamda qanday preparat ishlatiladi?"

- O'quvchilar smartfonlar yoki kompyuterlar orqali ishtirok etadilar.

- Afzalliklari: O'quvchilarning faolligi va qiziqishi oshadi.

Tadqiqot loyihalari va taqdimotlar

- Tavsif: O'quvchilardan kichik guruhlarda spazmofiliya bilan bog'liq muayyan bir jihatni (masalan, profilaktika usullari yoki yangi davolash usullari) o'rganish va taqdimot qilish so'raladi.

- Maqsad: Ilmiy tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirish va mavzuni chuqur o'rganish.

- Amalga oshirish:

- O'quvchilar X platformasi yoki boshqa ilmiy manbalardan ma'lumot to'playdilar.

- Taqdimotlar PowerPoint yoki boshqa vositalar yordamida tayyorlanadi.

- Afzalliklari: O'quvchilarning izlanuvchanligi va ommaviy nutq ko'nikmalari rivojlanadi.

Noan'anaviy o'qitish usullari bolalarda spazmofiliya kasalligi mavzusini o'quvchilar uchun qiziqarli va tushunarli qilishda muhim ahamiyatga ega. Bu usullar nafaqat bilimni mustahkamlashga, balki tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchi o'quvchilarning yoshi, bilim darajasi va qiziqishlariga qarab ushbu usullarni moslashtirishi mumkin. Agar siz ushbu usullarni sinfingiz uchun maxsus ishlab chiqish bo'yicha qo'shimcha maslahatga ehtiyoj sezsangiz, iltimos, aniqlashtiring!

Noan'anaviy metodlar yordamida o'qitish talabalarning faolligini oshiradi, ular mavzuga chuqurroq kirishadi. Ayniqsa, rol o'yinlari orqali kasallikni real

hayotdagi holat sifatida anglashadi. Biroq bu metodlar ko‘proq vaqt, resurs va o‘qituvchining puxta tayyorgarligini talab qiladi. Shuningdek, barcha talabalar bu metodlarga birdek moslasha olmasligi mumkin. Shu bois, ularni an’anaviy usullar bilan uyg‘unlashtirish tavsiya etiladi.

Xulosa

Spazmofiliya kabi murakkab pediatrik kasallikni o‘rgatishda noan’anaviy usullar samaradorlikni oshiradi. Talabalar faollashadi, mavzuni chuqurroq anglaydi va amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtiradi.

Noan’anaviy metodlarni tibbiy ta’lim dasturiga tizimli kiritish.

Har bir mavzu bo‘yicha vizual va muammoli vaziyatlar bazasini yaratish.

O‘qituvchilar uchun interfaol metodlarga oid malaka oshirish seminarlarini tashkil etish.

Tibbiy o‘quv muassasalarida simulyatsion laboratoriyalarni kengaytirish.

Talabalarni baholashda interaktiv ishtirok va klinik tafakkurni ham inobatga olish.

Adabiyotlar.

1. Jaradat, S., and Qablan, A. Increasing flexibility and value of management education during the present economic downtown, Strategic Change 2010, 19, 259-274.

2. Lopes R., and Bidarra R. Adaptivity Challenges in Games and Simulations: A Survey, Computational Intelligence and AI in Games, IEEE Trans. Edu. 2011, 3, 85-99. <http://dx.doi.org/10.1109/TCIAIG.2011.2152841>.

3. Jian, W., and Li, Y. Cooperative development on higher education and economic development, Metallurgical and Mining Industry 2015, 7, 122-128.

4. Saviotti, P. P., Pyka, A., and Jun, B. Education, structural change and economic development, Structural Change and Economic Dynamics 2016, 38, 55-68.

5. Bataev, A. V. Practice-oriented online-courses as a factor of increasing the quality of engineering and economic education, IEEE 6th Forum Strategic Partnership of Universities and Enterprises of Hi-Tech Branches (Science Educations Innovations) 2017, 107-110.

6. Kermanshachi, S., and Safapour, E. Assessing Students' Higher Education Performance in Minority and Non-Minority Serving Universities, In Proceedings of Frontiers in Education (FIE), IEEE, Indianapolis, Indiana, October 3-6 2017